Cynllun Atal Hunanladdiad ac Hunan-niweidio Cyngor Gwynedd – (Drafft Gorffennaf 2026)

Mae'r cynllun gweithredu isod yn amlygu'r gwaith bydd Cyngor Gwynedd yn cyflawni yn erbyn amcanion y Strategaeth Atal Hunanladdiad ac Hunan-niweidio Cymru 2025-35. Nod y Strategaeth hwn yw:

- lleihau cyfraddau hunanladdiad ac ymgais i gyflawni hunanladdiad
- gwella canlyniadau i bobl sy'n cael cymorth ar gyfer hunan-niweidio a synio am hunanladdiad
- gwella canlyniadau i bobl y mae hunanladdiad a hunan-niweidio yn effeithio arnynt

Mae ein cynllun gweithredu wedi'i strwythuro yn unol a chwe amcan y Strategaeth, sef: **Gwrando a Dysgu, Atal, Grymuso, Cefnogi, Galluogi, ac Ymateb.** Fel partneriaid allweddol eraill yng Nghymru, rydym yn cael ein arwain gan y camau gweithredu o fewn y Cynllun Cyflawni 3 mlynedd (2025-28).

AMCAN Y STRATEGAETH	GWEITHRED	ADRANNAU ARWEINIOL	AMSERLEN
1) Gwrando a Dysgu: *prosesau symlach ar gyfer casglu, dadansoddi a dehongli data, tystiolaeth, a thystiolaeth o brofiad bywyd; a seilwaith cadarn i sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir yn cael ei defnyddio i ddatblygu polisïau, cymorth a gwasanaethau.*	**1.1** Cyngor Gwynedd i fod yn aelod o'r Fforwm Hunanladdiad a Hunan-niwed Gogledd Cymru ac i ddarparu mewnbwn i unrhyw is-grwpiau perthnasol.	Diogelwch Cymunedol / Iechyd Meddwl / Diogelu	Chwarterol ac fel yr angen
	1.2 Cyngor Gwynedd i fod yn aelod o'r Grŵp Adolygu Hunanladdiad Gogledd Cymru (pan gaiff ei sefydlu) – er mwyn ystyried gwersi o RTSSS, DHRs, ac adolygiadau eraill	Diogelwch Cymunedol / Adrannau Plant ac Oedolion	TBC
	1.3 Adnabod arweinydd / hyrwyddwr corfforaethol dros hunanladdiad a hunan-niweidio yn yr awdurdod lleol.	Gwasanaeth Corfforaethol / Aelodau Etholedig	Cyn gynted a bydd modd

	1.4 Cynnal sesiwn briffio i'r Tim Arweinyddiaeth a/neu Aelodau Lleol ar y Strategaeth, y sefyllfa leol (ystadegau) a'r gwaith sydd ar y gweill	Diogelwch Cymunedol mewn cydweithrediad a'r Arweinydd Rhanbarthol	Cyn gynted a bydd modd
	1.5 Monitro cynlluniau gweithredu yr Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHRs/SUSRs) yn ymwneud a hunanladdiad, a sicrhau fod y dysgu yn cael eu rannu yn eang.	Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd & Môn / Grŵp Diogelu Oedolion	Yn barhaus
2) **Atal:** *ymateb amlasiantaethol i'r canlynol:* • *Mynd i'r afael â'r ffactorau risg sy'n gysylltiedig â hunan-niweidio a hunanladdiad;* • *Cyfyngu ar fynediad neu amlygiad i wybodaeth niweidiol ar-lein ac yn y cyfryngau;* • *Cyfyngu ar fynediad at ddulliau y gellir eu defnyddio i achosi niwed;* • *Adnabod a rheoli lleoliadau sy'n peri pryder*	**2.1** Cyngor Gwynedd i gefnogi'r Protocol Atal Hunanladdiad Gogledd Cymru (Bwrdd Diogelu)	I'w gadarnhau	I'w gadarnhau – mewn datblygiad ar hyn o bryd
	2.2 Cyngor Gwynedd i ddarparu mewnbwn a hwyluso gwaith y grwpiau Lleoliadau o Bryder / Clwstwr a gweithgareddau atal eraill yng Ngwynedd	Diogelwch Cymunedol / Iechyd Meddwl / Diogelu ac Unrhyw adrannau perthnasol eraill	Fel yr angen
	2.3 Ymgysylltu ag unrhyw waith rhanbarthol yng Ngogledd Cymru sy'n canolbwyntio ar ffactorau risg a grwpiau / cymunedau blaenoriaeth (e.e. cam-drin domestig, camddefnyddio sylweddau, digartrefedd)	Diogelwch Cymunedol / Iechyd Meddwl / Diogelu ac Unrhyw adrannau perthnasol eraill	Fel yr angen

DRAFT

	2.4 Hyrwyddo arfer da o ran adrodd yn gyfrifol am hunanladdiad a hunan-niweidio yn y cyfryngau a'r cyfryngau cymdeithasol lleol (e.e. dilyn Canllawiau Cyfryngau'r Samariaid); ac esgoli unrhyw adrodd niweidiol drwy Arweinydd Rhanbarthol y Gogledd-orllewin	Cyfrifoldeb ar bawb / Diogelwch Cymunedol / Tîm Cyfathrebu	Yn barhaus
3) Grymuso: *y wybodaeth a'r ymwybyddiaeth i adnabod y rhai sydd mewn angen, i gynnig cymorth caredig a thosturiol; ac i'w helpu i gael mynediad at wasanaethau os oes angen.*	**3.1** Codi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r gefnogaeth sydd ar gael – e.e. amserlen o bostiadau cyfryngau cymdeithasol	Diogelwch Cymunedol / Tîm Cyfathrebu	Yn barhaus
	3.2 Hyfforddiant ac ymwybyddiaeth / rhannu adnoddau gyda grwpiau cymunedol	Diogelwch Cymunedol / Tîm Cyfathrebu	Fel yr angen
4) Cefnogi: *Sicrhau mynediad at gymorth, ymyrraeth a thriniaeth amserol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn gan yr holl wasanaethau perthnasol, gan gynnwys gofal sylfaenol, iechyd meddwl, gofal brys a gwasanaethau'r trydydd sector.*	**4.1** Cynllunio Diogelwch *(Safety Planning)* – hyfforddiant a gweithredu ar gyfer gwasanaethau a staff allweddol • Cymorth Cyntaf Iechyd Meddwl • Gofyn a Gweithredu • I-Act • Ymwybyddiaeth Iechyd Meddwl a Hunanladdiad	Dysgu a Datblygu / Gwasanaethau Cymdeithasol	TBC

	• Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACEs) ac Ymarfer sy'n Ystyriol o Drawma yng Nghymru • Ac unrhyw hyfforddiant perthnasol eraill		
	4.2 Ymgorffori risg a diogelwch hunanladdiad a hunan-niweidio mewn mecanweithiau presennol (e.e. diogelu; MARAC; cynllunio trawsnewid)	Diogelwch Cymunedol / Gwasanaethau Cymdeithasol	Cyn gynted a bydd modd
	4.3 Cyngor Gwynedd i weithredu'r Datganiad Ansawdd Hunan-niweidio (pan gaiff ei gyhoeddi gan Llywodraeth Cymru yn 2026).	I'w gadarnhau ar ôl i Llywodraeth Cymru gyhoeddi	Cyn gynted a bydd modd wedi iddo gael ei gyhoeddi
5) **Galluogi:** *Mae gwasanaethau sy'n cefnogi pobl sy'n wynebu heriau sy'n cynyddu'r perygl o hunanladdiad a hunan-niweidio wedi'u galluogi i adnabod pobl sydd mewn perygl, ac yn cydweithio ag asiantaethau partner i gynnig cymorth holistig a tosturiol*	**5.1** Adnabod grwpiau staff y dylid eu blaenoriaeth i dderbyn hyfforddiant hunanladdiad a hunan-niweidio, a'u cefnogi i gael mynediad ato	Dysgu a Datblygu	Cyn gynted a bydd modd
	5.2 Ystyried gwneud yr E-Fodiwl Ymwybyddiaeth Hunanladdiad Cymru yn fandadol	Tîm Rheoli / Dysgu a Datblygu	I'w drafod cyn gynted a bydd modd

DRAFT

sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.	**5.3** Datblygu adnoddau i'r mewnrwyd i gefnogi staff gyda sgyrsiau am hunanladdiad; a cefnogaeth ar ôl hunanladdiad (mae enghreifftiau ar gael fel man cychwyn)	Diogelwch Cymunedol i drafod ymhellach gyda'r Arweinydd Rhanbarthol i ddeall pa opsiynau sydd ar gael	I'w drafod cyn gynted a bydd modd
	5.4 Datblygu a gweithredu fframwaith hyfforddi ar gyfer ysgolion – hunanladdiad a hunan-niweidio (enghreifftiau ar gael o ardaloedd eraill yng Nghymru). Rhannu adnoddau gydag ysgolion e.e. Sorts - Recognising and responding to self-harm in schools neu Ymateb i faterion hunan-niweidio a theimladau hunanladdol ymhlith pobl ifanc | LLYW.CYMRU	Diogelwch Cymunedol i drafod ymhellach gyda'r Arweinydd Rhanbarthol i ddeall pa opsiynau sydd ar gael/ Adran Addysg	I'w drafod cyn gynted a bydd modd
6) Ymateb: *Darparu ymatebion amserol i hunanladdiadau a bydd cymorth tosturiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar gael i bawb yr effeithir arnynt.*	**6.1** Hyrwyddo Enfys Alice / NALS	Diogelwch Cymunedol / Tîm Cyfathrebu	Yn barhaus
	6.2 Datblygu Proses Ymateb Cyflym ar ôl hunanladdiad a amheuir (Mae yna esiamplau o Weithdrefn Safonol a Phrotocol Rhannu Gwybodaeth ar gael)	Diogelwch Cymunedol a Diogelu Oedolion i drafod gyda'r Arweinydd Rhanbarthol / Cydweithrediad gyda'r Heddlu/Diogelu BCU	I'w drafod cyn gynted a bydd modd
	6.3 Datblygu a gweithredu proses ar gyfer cefnogi staff yr	Adnoddau Dynol / Iechyd a Diogelwch	Cyn gynted a bydd modd

DRAFT

	effeithiwyd arnynt gan hunanladdiad defnyddiwr gwasanaeth neu gydweithiwr		
	6.4 Datblygu polisïau Cymorth Ar Ôl Hunanladdiad wedi'u teilwra mewn ysgolion e.e. Step by Step | Samaritans	Adran Addysg	Cyn gynted a bydd modd

DRAFFT